

walikust tõistkõrda laulatada, ja tedda parrast Keisri praua
aks salwida ja kronida.

Nenda üllendas siis Jummal üht waestkost, kes maddas
luses ja waesuses sündinud, kõige kõrgemaks Wenne; rigi
naesterahwaks, ja näitis Peter selle üllendamiseega, et ta sest
luggu ei piddand, egga sedda kuland, misfuggufest suggust
innimene piddi ollema; waid, et agga se temma melest mak-
sis, kedda temma tarkus ja digus kõibliku näggi ollewad.
Dyppetab pühha kirri Jummalast seddasamma, kui ütles:
Jummal ei te mitte wahhet ei innimese egga innimese wah-
hel; waid kõige rahwa seast on se temma melest armas, kes
tedda kardab ja digust teeb.

Üllemaal sõldi, et Katarina emma Rootsi minnes, omi
ma esimese mehhe kolm poega Riiga olli jätanud; need olli-
sel hädda ja waeno ajal laiali sanud, egga olnud teada, kus,
ehk kas weel hinges piddid ollema. Agga juhtus, et Pohla kuu-
ningas omma ministrit Peterpurri ühhe tallitamise parrast
olli saatnud; se, kui omma maale taggari olli minnemas,
kulis Kura; maal ühhes piisikeses linnas, seal majas, kuh-
hu demajale olli jamas, kaks meesterahwast wägga kõw-
waste tõine tõisega waidlewad, ja üht tõisele ütlewad: kui
mul agga ni paljo olleks, et jõuaksin Peterpurri omma de,
Keisri praua Katarina jure minna, käl siis saaksid näggema,
mis sinnoga peaks tehtama! Minister, kes need sõnnad
kõrwalt juhtus kuulma, wõttis parrast innimese kõrwale, ja
kulas temma käest, kuidas ta nenda julgend rääkisi: agga ins-
nimene olli tõe peäle julge, ja ütles ennast Katarina pool-
wenna ollewad. Olli sel ajal Holsteini; maa suurwärsi, kes
Petri waimhheks olli sanud, omma minister Wassewitziga
Peterpurris; selle wiimsele kirjutas Pohla minister, mis ta
Kura; maal nimmetud innimese suust olli kuulda sanud.
Wassewitz andis kirja omma wärsstile luggeda, ja rääkis se
sedda luggu jälle Keisrile. Se ei lausund Kotarinale sõn-
nagi, waid andis Riia kubberneer Repnilt käsku, innimese
kes sedda rääkind, mis temmale teadaantud, togganduda;
tedda wahhi alla wõtta; heaste piddada, hästi üllepidada,
ja nenda, kuidas ta tedda ommas waeses ridis kättesanud,
wahhi al Peterpurri sata. Kui sinna olli sanud, lastis Pe-
ter tedda ärrakulata, ja tõusis siis selgeste ülles, et ta tões-
te Katarina poolwend olli. Tõisel päwal läks Keiser iski
tedda watama, ja rääkis temmaga, ilma et innimese tedda
olleks teadnud Keisri ollewad. Päew peäle sedda ütles Pe-
ter Katarinale: poliitseimeister on meid sõunesõmaajast ene-
nesele tarwitand, ja ollen lubband, et mõlemad tulleme.
Kui seal olli, andis Keiser poliitseimeistrile tähte, et inni-

/d

/ni/c

meest ettesata. Kui ta tuppas astus, nõelus Katarina Pe-
tri kätte wahhel ärra; agga kinnitas tedda Keiser ja ütles:
„se on minno nääl ja sinno wend; terveta tedda, kuidas de
kohhus wenda terretada, ja anna temmale suud kui temmast
asja on, siis tahhan ma tedda kül mehheks tehha; agga kui
sedda ei olle, tahhan ma temmale anda, et auuga wõib elas-
da.“ Parrast üllendas Keiser tedda grahwiks, ja nimmetas
tedda Tschoglikowiks. Se grahw Tschoglikow, selle
parrast weel tännapäew suur Willandi, ja mitmed muud
mõisad, on sellesamma esimese Tschoglikowi järgmisi.

Nõueti siis ka tõiste wendade järrele; leiti neid ülles,
ja sabeti Peterpurri. Üks neist surri peagi ärra; tõine, kes
järrele jäi, sai ka krahwiks tehtud, ja anti temmale nimmi
Skawronski; ning on sesamma suggu ja nimmi weel
tännapäew ülles.

Meist sin, ustawa ja selge tõe mõda vägitud asjust sed-
da iggaühhel nähha, kui paljo immet selle sure innimese ja
kuulsa Wallitseja esu järgmiste põlwe rahwa mallestatawks
jätanud. Innimesed, kes suri asju ilma teinud, ja weel sa-
wad teggema, on kõikpiddi hopis tõised; nende nõud ja wis-
sid, nende teud ja kombed, ning siis ka nende ello luggugi
kõgoniste tõistwiisi, kuidas sedda tõistest innimestest, kedda
igga päwafeks nimmetada, nähtakse ollewad. Meed wiims-
sed käiwad ikka wanna dyppind jälgi mõda, ehk oigo te kuigi
sant ja waewaline; need tõised nõudwad parremat, ja wõit-
lewad selleparrast kõigest ihho ja hinge wäest, egga lasse en-
nast sennest, mis tühhi on, ja mis wallemõlemised auuks
ja heaks lidawad, ehk häbbiks ja pahhaks laidawad, ei il-
maski petta; et selge ja terwe silmaga näwad, mis tõeste
dige on, ja kõigile head sadab, ning kassuks rulleb, ja nä-
wad nemmad kaugele ette: iggapäwafed innimesed ei jõua
kaugemale kui agga ülle küne wadata; egga muud, kui agga
ennese tühhist kassu päda, selleparrast on nende südda kitsik,
ja kõik nende nõud kitsikud nõud, kellest ilmal ialgi head
sa ollema, olgo siis ehtwahhest ötse juhtumise kaupa.

Agga hakkagem jälle Petri wõitlemisest Rootsi kuningaga
Kaarluga rääkima. 1702 aastal härwitas Scheremetjew
Marjenburgi linna ärra, kui Schlippenbachi Elme kihhels-
konnas olli ärrawõitnud. Seestammast ajast hakkas wenne
wäggi Rootsi peäle haawhawalt ikka enwam woimust sama:
ja wõitis Peter 14nemal Juulil Tartu; ja 9mal Augusti
kuu päwal 1704 aastal, Narwa linna ennese kätte; aasta
parrast sedda sai Mitwa lin ja kõik Kura; ma wõetud, et sed-